

СОВЕТ
БОЛЬШЕРУСАКОВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
КАЙБИЦКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
КАЙБЫЧ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ
ОЛЫ УРСАКАВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

15.03.2022

КАРАР

Олы Урсак ав.

№ 27

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының «Олы Урсак авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр кертү турында

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Советының 2018 елның 01 октябрендәге 13-карары белән кабул ителгән «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Олы Урсак авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Уставын «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга туры китерү максатларында Кайбыч муниципаль районы Олы Урсак авыл жирлеген Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының «Олы Урсак авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Уставына кушымта нигезендә үзгәрешләр кертүгә.
2. Әлеге карарны законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алу өчен җибәрергә.
3. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында һәм <http://brusakov-kaubici.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Кайбыч муниципаль районы Олы Урсак авыл жирлегенен рәсми сайтында бастырырга.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Совет Рәисе,
Олы Урсак авыл жирлеген Башлыгы

Г.А.Зиннәтуллин

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Советының 2022 елның 15 марты
Олы Урсак авыл җирлеге
27 номерлыкарарына
кушымта

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының «Олы Урсак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр

1. 1 статьяда «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Олы Урсак авыл җирлеге» сүзләрен «Олы Урсак Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының «авыл җирлеге» сүзләренә алмаштырырга.

2. 2 статьяның 3 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«3. Җирлек чикләре «Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренә территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 25-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.

3. 5 статьяда:

1 өлешенә 9 пунктындагы беренче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, төзекләндерү өлкәсендә редметы булып Җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәмин итү таләпләрен үтәү торган муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, Җирлек территориясен күрсәтелгән кагыйдәләр нигезендә төзекләндерүне оештыру, шулай ук җирлекнең торак пунктлары чикләрендә урнашкан аеруча саклана торган табигать территорияләреннән, урманнардан файдалануны, саклауны оештыру тора;»;

1 өлешенә 9 пунктындагы иктугызынчы абзацын үз көчен югалткан дил танырга;

6 статьяның 1 өлешенә түбәндәге өчтөлөккә 16 һәм 17 пунктлар өстәргә:

«16) участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр күрсәтелгән вазыйфаны биләгән вакытка тора урыны бирү;

17) алкоголь, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.».

5. 16 статьяда:

9 өлешкә түбәндәге эчтәлекле 7 пункт өстәргә:

«7) инициатив проект турында фикер алышу һәм аны хуплау турындагы мәсьәлә буенча карар кабул итү.»;

түбәндәге эчтәлекле 10.1 өлеш өстәргә:

«10.1. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары проект инициаторлары буларак инициатив проектны тәкъдим итә ала.».

19 статьяның 10 һәм 11 өлешләрен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«10. Гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе Жирлек уставы һәм (яисә) норматив хокукый актлары белән билгеләнә һәм Жирлек Советының халыкка алдан хәбәр итү, гавами тыңлаулар уздыру вакыты һәм урыны турында Жирлек халкына алдан хәбәр итү, муниципаль хокукый акт проекты белән алдан ук таныштыру, шул исәптән аны урнаштыру юлы белән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Жирлек рәсми сайтында (алга таба - рәсми сайт) урнаштыру, Жирлектә яшәүчеләрнең муниципаль хокукый акт проекты буенча фикер алышуга чыгарылган искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен, шул исәптән рәсми сайт ярдәмендә, халык тыңлауларында катнашуны, гавами тыңлауларның (гавами тыңлауларның) нәтижәләрен бастырып чыгаруны, шул исәптән аларны гавами тыңлауларның нәтижәләрен бастырып чыгаруны, шул исәптән, кабул ителгән карарларны, шул исәптән рәсми сайтта, аларны урнаштыру юлы белән, аларны рәсми сайтта бастыруны тәмин итә торган башка чараларны күздә тотарга тиеш.

Жирлек Уставы һәм (яисә) Жирлек Советы норматив хокукый актлары белән, әлеге өлешнең беренче абзацында күрсәтелгән материалларны һәм рәсми мәгълүматны урнаштыру, Жирлектә яшәүчеләрнең муниципаль хокукый акт проекты буенча үз искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен тапшыру мөмкинлеген тәмин итү, шулай ук Жирлек халкының гавами тыңлауларда катнашуы өчен, рәсми сайтның мондый максатлары өчен мөмкин булган файдалану турындагы таләпләренә үтәп, әлеге статьяның максатлары өчен файдалану тәртибе Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы файдаланылырга мөмкин, дип билгеләнәргә мөмкин.

11. Генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проектларына, территорияне планлаштыру проектларына, территорияне ыланлау кагыйдәләренә, территорияләренә төзекләндерү кагыйдәләренә, проектларына күрсәтелгән расланган документларның берсенә, жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектларның файдалануның рөхсәт ителгән төренә, рөхсәт бирү турындагы карарларның проектларына, капитал төзелеш объектларын тозуның, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карарларның проектларына, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен һәм объектларны капитал төзелеш объектларыннан башка төргә үзгәртү мәсьәләләре буенча, жирдән файдалану һәм төзелеш алып баруның расланган кагыйдәләре булмаганда гавами тыңлаулар яисә ижтимагый

фигер алышулар шәһәр төзелеше эшчәнлегә турындагы законнар нигезендә үткәрелә.»;

7. 20 статьяда:

1 өлештә «һәм жирле үзидарәнен вазыйфай затлары,» сүзләреннән соң «инициатив проектларны кертү һәм аларны карау мәсьәләләре буенча фикер алышу,» сүзләрен өстәргә;

2 өлешкә түбәндәге эчтәлекле абзац өстәргә:

«Инициатив проектлар кертү һәм аларны карау мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында уналты яшыкә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хоуклы. Инициатив проектларны кертү мәсьәләләрен карау һәм тикшерү максатларында гражданнар жыелышын билгеләү һәм уздыру тәртибе Дәүләт Советы карары белән билгеләнә.».

8. 22 статьяда:

2 өлештә «торак пунктта яшәүчеләрнен» сүзләреннән соң «(яисә аның территориясенә өлешләре)» сүзләрен өстәргә;

3 өлешкә түбәндәге эчтәлекле 5 пункт өстәргә:

«5) торак пункт территориясенә өлеге өлешендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча жирлек составына керә торган торак пункт территориясе өлешендә Татарстан Республикасы законы нигезендә.»;

4 өлешне түбәндәге редакциядә бәни итәргә:

«4. Гражданнар жыены жирлек башлыгы йә сайлау хокукына ия, кимендә 10 кеше яши торган торак пунктта яшәүчеләр төркеме инициативасы белән чакырылырга мөмкин.

Өлеге статьяның 3 өлешендәге 5 пунктында каралган гражданнар жыены, 10 кешедән дә ким булмаган санда торак пункт территориясенә тиешле өлешендә яшәүче кешеләр төркеме инициативасы белән, Жирлек Советы тарафыннан чакырылырга мөмкин.

Гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм алардан файдалану мәсьәләсе буенча гражданнар жыены үткәрелергә мөмкин булган Кайбыч муниципаль районы чикләрендә халык Жирлек составына керүче торак пункт территориясенә бер өлешенә чикләрен билгеләү критерийлары Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.»;

9. 23 статьяда:

2 өлешкә түбәндәге эчтәлекле жәмле өстәргә:

«Инициатив проектка ярдәм итү турында гражданнарның фикерен ачыклау мәсьәләсе буенча гражданнардан сораштыруда жирлек халкы яисә аның өлеше

катнашырга хокуклы, аларда уналты яшькә житкән инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.»;

3 өлешкә түбәндәге эчтәлеккә 3 пункт өстәргә:

«3) жирлектә яшәүчеләрнең яисә аның өлешендә яшәүчеләрнең, аларда уналты яшькә житкән инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә, - шушы инициатив проектка ярдәм итү турында гражданнарның фикерен ачыклау өчен.»;

5 өлештә:

беренче абзацны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

"Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү турындагы карар Жирлек Советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнардан сорашып белешү уздыру өчен жирлекнең рәсми сайты «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә кулланылырга мөмкин. Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү турында Жирлек Советы карарында түбәндәгеләр билгеләнә:»;

түбәндәге эчтәлектәге 6 пунктны өстәргә:

«6) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә халыкның рәсми сайтынан файдаланып сораштыру үткөрөлгән очракта, сораштыруда катнашучыларны идентификацияләү тәртібе: <http://brusakov-kaybici.tatarstan.ru> веб-адрес буенча »;

7 өлешнең 1 пунктында «яисә Жирлек халкы» сүзләрен өстәргә.

10. түбәндәге эчтәлеккә 26.1 статья өстәргә:

«26.1 статья. Инициатив проектлар

1. Жирлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлеккә әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру максатларында жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча инициатив проект кертелгәнә мөмкин. Инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган жирлек территориясендә бер өлешен билгеләү тәртібе Жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

2. Инициатив проектны кертү инициативасы белән уналты яшькә житкән һәм жирлек территориясендә яшәүче кимендә уш гражданин, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, авыл торак пункты старостасы (алга таба - проект инициаторлары) инициатив төркем чыгыш ясарга хокуклы. Инициатив төркемнен минималь саны Жирлек Советының норматив хокукый акты белән киметелгәнә мөмкин. Жирлек Советының норматив хокукый акты нигезендә проект инициаторы булу хокукы шулай ук жирлек территориясендә эшчәнлек алып баручы башка затларга да бирелгәнә мөмкин.

3. Инициатив проектта түбәндәге белешмеләр булырга тиеш:

- 1) Жирлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлеккә әһәмияткә ия проблеманы тасвирлау;
- 2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;
- 4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;
- 5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;

6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициатив тۈләүләрнең планлаштырылган күләмнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, жирле бюджет акчалары күләменә күрсәтү;

8) Жирлек территориясенә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешенә Жирлек Советы карарында билгеләнгән тәртип нигезендә күрсәтелү;

9) Жирлек Советы карарында каралган башка белешмәләр.

4. Жирлек Башкарма комитетына кертелгәнче инициатива проекты гражданнар жыенында, жыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территориаль иҗтимагый үзидаренс гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яисә конференциясендә, инициатив проект турында фикер алышу, жирлектә яшәүчеләрнең яисә аның өлешенең мәнфәгатьләренә туры килүен билгеләү, инициатив проектны гамәлгә ашыруның максатчанлыгын билгеләү, шулай ук инициатив проектны хуплау турында гражданнарның жыены, жыелышы яисә конференциясе тарафыннан карар кабул итү максатларында каралырга тиеш. Шулай ук вакытта бер жыенда, бер жыелышта яки гражданнарның бер конференциясендә берничә инициативага проект каралырга мөмкин.

Жирлек Советы карары белән шулай ук гражданнардан сорашып белешү, имзалар жыю юлы белән инициатива проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклау мөмкинлегенә карала ала.

Инициатив проектны гамәлгә керткәндә проектның инициаторлары Жирлек Башкарма комитетына гражданнарның жыены, жыелышы яисә конференциясе беркетмәсен, гражданнарның сораштыру нәтиҗәләрен һәм (яисә) гражданнарның инициатив проектка Жирлек халкы яисә аның өлешенә тарафыннан ярдәм күрсәтүне раслый торган имза кәгазьләрен тәкъдим итә.

5. Инициатив проектны Башкарма комитетка кертү турындагы мәгълүмат Жирлек жирлегенә рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә инициатив проект жирле администрациягә кертелгән көннән алып өч эш көне эчендә бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш һәм әлеге өлешенң 3 өлешендә күрсәтелгән белешмәләренә, шулай ук проектның инициаторлары турында булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар үзләренәң тикшерүләрен һәм тәкъдимнәрен тәкъдим итү мөмкинлегенә турында, аларны тәкъдим итү сәгын күрсәтсәң, башкарма комитетка хәбәр ителә. Үзләрсенәң искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яшыкә җиткән Жирлек халкы җибәрергә хокуклары. Күрсәтелгән мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру мөмкинлегенә булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълүмат Кабайы муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла.

Авыл торак пунктында күрсәтелгән мәгълүмат авыл торак пунктының старостасы гражданнарына җиткерелергә мөмкин.

6. Инициатив проект Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан аны керткән көннән алып 30 көн эчендә һичшиксез каралырга тиеш. Муниципаль берәмлекнең

Башкарма комитеты инициатив проектны карау нәтижеләре буенча түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) инициатив проектны хупларга һәм аның өстендә эшләнә жирле бюджет турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирле бюджет проектны тәү һәм карау тәртибенә (жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү) ярашлы максатларга һәм (яисә) тиешле максатларга һәм (яисә) тәртиптә дәвам итәргә;

2) инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтсә, аны проект инициаторларына кире кайтарырга.

7. Жирлек Башкарма комитеты түбәндәге очрақларның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициатив проектның Россия Федерациясенәң федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Жирлек уставына туры килмәве;

3) жирле үзидарә органнарының кирәкле вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлегә булмау;

4) инициатив түләүләре барлыкка килмәгән инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә жирле бюджет актлары булмау;

5) инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтижеләрек хәл итү мөмкинлегә булу;

6) инициатив проектны конкурс сайлавын узмаган дип тану.

8. Жирлекнең башкарма комитеты, әлегә статьяның 7 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта проект инициаторларына бергәләп инициатив проектны эшләп бөтсәргә тәкъдим итәргә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органы яисә дәүләт органы карамагына аларның компетенцияләре нигезендә тәкъдим итәргә хокукы.

9. Инициатив проектларны күрсәтү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткөрү тәртибе Жирлек Советы (Совет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы граждандар жыйыны) тарафыннан билгеләнә.

10. Россия Федерациясә субъекты бюджетынан бюджетара трансфертлар исәбенән финанс ярдәме алу өчен ыгарыла торган инициатив проектларга карата, инициатив проектларда булырга тиешле белешмәләр составына карата таләпләр, инициатив проектларны карау тәртибе, шул исәптән аларны хуплаудан баш тарту өчен шгезнәр, мондый инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийлары закон һәм (яисә) Россия Федерациясә субъектының башка норматив хокукый акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта әлегә статьяның 3, 6, 7, 8, 9, 11 һәм 12 өлешләрендәге таләпләр кулланылмый.

11. Муниципаль берәмлекнең Башкарма комитетына беринчә инициатив проект кертелгән очракта, шул исәптән әт мөгә суенгә шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлап, жирлекнең башкарма комитеты конкурс нигезендә сайлап алуны сештыра һәм бу хакта проектның инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициатив проектларны конкурсно нигезендә сайлап алуны үткәрү коллегияль органга (комиссиягә) йөкләнә, аны формалаштыру һәм аларның эшчәнлегенә Жирлек Советы карары белән билгеләнә. Коллегия органның (комиссияның) составы Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан төзелә. Мондый чакта коллегияль орган (комиссия) әгъзаларының гомуми санының яртысы Жирлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурсно нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегияль орган (комиссия) тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрсен баян итү мөмкинлегенә тәмин ителергә тиеш.

13. Проект инициаторлары, Жирлек территориясендә яшәүче гражданның жыены, жыелышы яисә конференциясе тарафыннан вәкаләтләр бирелгән башка гражданның шулай ук Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган башка затлар инициатив проектын Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәешләрдә гәмәлгә ашыруны вәкәләт контролендә тотарга хокуклы.

14. Инициатив проектын Поселения Башкарма комитеты тарафыннан карау турында, инициатив проектын гәмәлгә ашыруның барышы турында, шул исәптән акчаларны куллану турында, аны гәмәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Поселение рәеш сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Инициатив проектын гәмәлгә ашыру йомгалары турында Поселения Башкарма комитетының хисабы Инициатив проектын гәмәлгә ашыру темасыннан килгән соң 30 календарь көн эчендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Жирлекнең рәеш сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Күрсәтелгән мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру мөмкинлегенә булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълүмат Кабаны муниципаль районының рәеш сайтында урнаштырыла. Авыл торак пункттында күрсәтелгән мәгълүмат авыл торак пункттының старостасы гражданның житкерелергә мөмкин.»

40 статьяның 1 өлешендәге 7 пункттын түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«7) Россия Федерациясе гражданның йө чит ил гражданның - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданның, аның нигезендә чит ил гражданның идрәсе үзидәре органнарына сайланган булырга хокуклы, чит дәүләт гражданның булу яисә яшәү хокукы яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә Россия Федерациясе гражданны йө чит ил гражданны территориясендә даими яшәү хокукын раслауны бүтөн документ яисә чит ил гражданны булу хокукы, әгәр Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсендә башкача каралмаган булса, идрәсе үзидәре органнарына сайланган булырга хокуклы;».

46 статьяның 1 өлешендәге 9 пункттын түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«9) Россия Федерациясе граждандлығы йә чит ил граждандлығы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил граждандлығы, аның нигезендә чит ил гражданды жирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуклы, чит дәүләт граждандлығы бул; яисә яшәү хокукы яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә Россия Федерациясе гражданды йә чит ил гражданды территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә башкача каралмаган булса, жирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуклы чит ил гражданды;

13.49 статьяда:

1 өлешнең 6 пунктындагы өчсиче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра, аның предмети булып Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларынан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәсмин итү таләпләрен үтәү тора, Жирлек территориясен күрсәтелгән кагыйдәләр нигезендә төзекләндерүне оештыра, шулай ук торак гүнаклары циклырендә урнашкан шөһәр урманнарынан, асруча саклана торган табигать территорияләреннән файдалануны, саклауны, аларны торгызуны оештыра»;

1 өлешнең 6 пунктындагы егерменче абзацын үз көчен югалткан дип танырга;

2 өлешкә түбәндәге эчтәлекле уналмышны һәм унжиденче абзацлар өстәргә:

«участок уполномоченные взыскания биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр күрсәтелгән взысканы биләгән вакытка торак урыны биру»;

алкоголь, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.»;

3 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«3. Жирлекнең башкарма комитеты муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган булып тора.

Муниципаль контроль өлкәсендә Жирлек Башкарма комитеты вәкаләтләренә керә:

1) муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда дәүләт контроле (күзәтчелеге), муниципаль контроль өлкәсендә башка дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруда катнашу;

2) Жирлек территориясендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июльсидәге 218-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

Муниципаль контроль терлөрөн оештыру һәм гамәлгә ашыру «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән җайга салына.»;

51 статьяның 6 өлешенә түбәндәге өчтөлөклә 4.1 пункт өстәргә:

«4.1) авыл торак пунктында яшәүчеләр өчен өстөлөклә әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча инициатив проект кертү инициативасы белән чыгарга хокукы;».

15. түбәндәге өчтөлөклә 56.1 статья өстәргә:

«56.1 статья. Инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс ягынан һәм башкага тәмин итү

1. Әлеге Уставның 26.1 статьясында каралган инициативалы проектларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итү чыганагы булып, җирлек бюджеты турында карар белән каралган инициатив проектларны гамәлгә ашыруга, шул исәптән Җирлекнең тиешле чыгым йомгалары белән тәмин итү максатларында бирелгән Россия Федерация һәм субъекты бюджетынан инициатив түләүләр һәм (яисә) бюджетара трансфертлар күләмнәрен исәпкә алып, төзелә торган бюджет ассигнованиеләре тора.

2. Инициатив түләүләр дигәндә, өлкә инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Россия Федерация законнары нигезендә ирекле нигездә түләне торган һәм Россия Федерация бюджет кодексы нигезендә җирле бюджетка күчәрелә торган гражданның, индивидуаль өшкүарларның һәм төзелгән юридик затларның акчалары алышына.

3. Инициатив проект гамәлгә ашырылмаган очракта, инициатив түләүләр аларны җирле бюджетка күчәргән затларга (шул исәптән өшкүарларга) кайтарылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгалары буенча инициатив проектны гамәлгә ашыру максатларында файдаланылмаган инициатив түләүләрнең калган өлеше барлыкка килгән очракта, күрсәтелгән түләүләр аларны җирле бюджетка күчәргән затларга (шул исәптән өшкүарларга) кайтарылырга тиеш.

Җирле бюджетка күчәргән затларга (шул исәптән өшкүарларга) кире кайтарылырга тиешле инициатив түләүләр суммаларын исәпләү һәм кире кайтару тәртибе Җирлек Советы карары (Совет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы гражданның җыены карары) белән билдәленә.

4. Инициатив проектларны гамәлгә ашыру агулай ук кызыксынган затларның ихтыяры молкәти һәм (яисә) хезмәт катнашу рәвешендә дә тәмин ителәргә мөмкин.».

16. 71 статьяның 2 өлешенә түбәндәге өчтөлөклә бишенче абзац өстәргә:

«- хокукий акт текстын Россия Юстиция министрлыгы порталында урнаштыру «Россия Федерациясендә норматив хокукий актлар» (<http://право-минюст.рф>). (<http://pravo-minjust.ru>, <http://право-минюст.рф>).»

17.79 статьяда:

3 өлешне үз көчөн югалткан дин танырга;

7 өлеш:

түбәндәге эчтәлекле яңа өченче абзац өстәргә:

«Россия Федерациясенең милли үсеше максатларын билгеләүче документлар һәм гавами хакимият органнары эшчәнлегенең аларга ирешүе буенча юнәлешләре;»;

өченче - жиденче абзацларны дүртенче - сиксенче абзацлар дин санарга;

9 өлешне түбәндәге редакциядә баш итәргә:

«9. Жирлек бюджеты турындагы қарар белән түбәндәгеләр раслана:

- Россия Федерациясә Бюджет кодексының 160.1 статьясында каралган очрақларда бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлегә;

- Россия Федерациясә Бюджет кодексының 160.2 статьясында каралган очрақларда бюджет кытлының финанслау чыганақларының баш администраторлары исемлегә;

- чыгым төрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) бусыга йә чыгым төрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), чыгымнар төрләренең төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) һәм (яисә) чыгымнарның максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), бюджетлар чыгымнары классификациясенең чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) бусыча, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясенең тиешле Россия Федерациясә Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Законнда, муниципаль Жирлек Советында билгеләнгән очрақларда бүлекләре һәм бүлекчәләре һәм бүлекчәләре бусыча бюджет ассигнованиеләрен бүлү;

- бюджеттан тыш дәүләт фондлары бюджетларынан тыш, чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләргә үзгәртә эңибәрсә торган бюджет ассигнованиеләрсенең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) Россия Федерациясә Бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

- чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясә Бюджет системасының башка бюджетларынан бюджетара трансфертлар нәбәһенә каратагы бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елында бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия

Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча) расланган (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

- чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елы һәм план чорына) бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, чираттагы финанс елынан (чираттагы финанс елы һәм план чорының елдан-ел) килүче елның 1 гыйнварына тәрифы буенча, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге күрсәтелеп;

- федераль бюджетның һәм Россия Федерациясенең бюджеттан тыш дәүләт фондлары бюджетларының, Татарстан Республикасы бюджетының һәм бюджеттан тыш дәүләт территорияль фондлары бюджетларының, жирле бюджетның Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы законнда, Жирлек Советы муниципаль кодексында билгеләнгән башка күрсәткечләре.»;

18. 81 статьяда:

1 өлештә «торак пункт» сүзләреннән соң «(яисә аның территориясеннән өлешләре)» сүзләрен өстәргә;

2 өлешне түбәндәге редакциядә баш итәргә:

«2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән гражданның бер мәртәбә бирелә торган түләүләрен кергү һәм куллану мәсьәләләре жирле референдумда, «Россия Федерациясидә жирле үндәрәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясындагы 1 өлешендә 4, 4.1 һәм 4.3 пунктларында каралган очракларда гражданның жыенында хәл ителә.»